

Okt 2013

Voortgangsverslag Regionaal OGGz-beleidskader en plan en Regionaal Achterhoeks Kompas periode 2008-2013

Preventie

1. Lokale zorgnetwerken
2. Aanpak huiselijk geweld en kindermishandeling
3. Wet tijdelijk huisverbod
4. Nazorg aan ex-gedetineerden
5. Veiligheidskamer
6. Preventie huisuitzettingen
7. Schuldhulpverlening
8. Zorgtoeleiding en bemoeizorg
9. Zwerfjongeren/kwetsbare jongeren
10. Verslavingszorg
11. OGGz en vrijwilligers

Opvang

12. Maatschappelijke opvang
13. Centrale toegang/individuele trajecten
14. Regiobinding
15. Eigen bijdrage maatschappelijke opvang
16. Zorgmonitor

Maatschappelijk herstel

17. Duurzaam verblijf
18. Zelfstandig wonen met voorzieningen
19. Dagbesteding/activering

In dit voortgangsverslag kunt u de resultaten lezen, die de afgelopen periode zijn behaald en de stand van zaken in 2013.

De resultaten zijn benoemd vanuit Centrumgemeente Doetinchem (regionaal) en zullen per gemeente (lokaal) in de regio Achterhoek aangevuld worden.

Preventie

1. Lokale Zorgnetwerken

In alle gemeenten van de regio Achterhoek functioneert vanaf 2010 het lokaal zorgnetwerk voor multiproblematiek. Het zorgnetwerk is een lokale structuur voor multiprobleemsituaties voor alle werkvelden jeugd, veiligheid en zorg (OGGz en huiselijk geweld). Hierbinnen worden complexe zorgsituaties gecoördineerd en afgestemd. De kracht van het Zorgnetwerk is:

- Snel en daadkrachtig handelen
- Buiten de kaders durven te werken
- Korte lijnen met wijknetwerk, professionals en cliënten
- Doorzettingsmacht
- Vraagbaak en verwijfsfunctie voor organisaties
- Minder hulpverleners op één casus
- Effectieve inzet van mensen en middelen
- Integrale aanpak op problematiek van alle leefgebieden van het gehele gezinssysteem.

Het Zorgnetwerk heeft korte lijnen met de Veiligheidskamer en waar nodig schuift de coördinator van het Zorgnetwerk aan bij het casusoverleg in de Veiligheidskamer.

Toekomstige ontwikkelingen

Op dit moment zijn er veel ontwikkelingen, onder andere de transformatie binnen het sociaal domein. Coördinatie van zorg zal hierin een belangrijke rol spelen. In het kader van de aanpak Welzijn Nieuwe Stijl worden bij gemeenten buurtcoaches of generalisten in de wijken ingezet. Zij worden ingezet voor die burgers, die langdurig of met regelmaat op meerdere levensgebieden ondersteuning nodig hebben. Een cliënt probeert zoveel mogelijk zelf op te lossen met zijn omgeving. Wanneer er sprake is van zeer ernstige, overstijgende problematiek zal ook in de toekomst een beroep gedaan worden op een zorgnetwerk of op een specialistische aanpak. De inzet van een zorgnetwerk kan per gemeente verschillen.

Stand van zaken 2013:

Instrument dat ingezet is om de doelstellingen uit het Achterhoeks Regionaal Kompas 2008-2013 te behalen is gelukt en zal ook in de nieuwe periode voortgezet worden.

De doelstelling was: elke gemeente zet een lokaal OGGz-netwerk op, waarbinnen de meervoudige probleemsituaties in beeld worden gebracht en gevolgd worden en waarbinnen afspraken worden gemaakt over de inzet vanuit verschillende disciplines. Inmiddels kan de conclusie getrokken worden, dat de zorgnetwerken succesvol zijn en als vliegwiel dienen voor samenwerking tussen organisaties. Hoe een zorgnetwerk in de toekomst ingebed wordt in de organisatiestructuur, kan verschillen per gemeente.

2. Aanpak huiselijk geweld en kindermishandeling

Definitie van huiselijk geweld: "Geweld dat door iemand uit de huiselijk kring van het slachtoffer is gepleegd. Met 'huiselijke kring' worden (ex-)partners, familieleden en huisvrienden bedoeld. Het woord huiselijk verwijst niet naar de plaats van het delict (het kan zowel binnenshuis als buitenshuis plaatsvinden), maar naar de relatie tussen plegger en slachtoffer. Bij huiselijk geweld kan het gaan om lichamelijk, psychisch of seksueel geweld. Het kan de vorm

aannemen van (ex-)partnergeweld, eegerelateerd geweld, kindermishandeling, verwaarlozing van ouderen of geweld tegen ouders”.

Definitie van kindermishandeling: "Elke vorm van een voor een minderjarige bedreigende of gewelddadige interactie van fysieke, psychische of seksuele aard die de ouders of andere personen ten opzichte van wie de minderjarige in een relatie van afhankelijkheid of onvrijheid staat, actief of passief opdringen, waardoor ernstige schade wordt berokkend of dreigt te worden berokkend aan de minderjarige in de vorm van fysiek of psychisch letsel. Het gaat hierbij om: seksuele mishandeling, fysieke mishandeling, emotionele/psychische mishandeling, fysieke verwaarlozing, emotionele/psychische verwaarlozing en getuige zijn van partnergeweld." Kindermishandeling is in het merendeel van de gevallen een vorm van huiselijk geweld, maar het kan zich ook buiten de huiselijke kring voordoen.

In de Regio Achterhoek worden meldingen huiselijk geweld, huisverbod, kindermishandeling, loverboys, ouderenmishandeling enz. gemeld bij het Steunpunt Huiselijk Geweld in Arnhem. Het Steunpunt verstrekt advies, informatie en hulp/doorverwijzing voor alle inwoners van Arnhem, de regio Arnhem en de regio Achterhoek.

Stand van zaken 2013:

In 2013 wordt de regionale visie Huiselijk geweld en Kindermishandeling opgesteld. De directe aanleiding vormt de brief van 14 december 2011 van de staatssecretaris van VWS. In die brief wordt aangegeven dat alle gemeenten verantwoordelijk zijn voor ketenaanpak op het gebied van geweld in huiselijke kring en niet alleen de centrumgemeenten. De regio Achterhoek stelt deze visie samen met Centrumgemeente Arnhem op. Daarin zullen de volgende onderdelen expliciet uitgewerkt worden: huiselijk geweld, eegerelateerd geweld, huwelijksdwang, genitale verminking, kindermishandeling, loverboysproblematiek, tienermoeders en oudermishandeling. Elke gemeente maakt vervolgens haar eigen uitvoeringsplan, op basis van een format, dat in de regiovisie wordt opgenomen. Vanaf 2015 wordt volgens de regiovisie 2015-2019 en de bijbehorende uitvoeringsplannen vorm en inhoud gegeven aan de aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling.

De vier Centrumgemeenten voor de vrouwenopvang (Arnhem, Ede, Apeldoorn en Nijmegen) hebben Spectrum opdracht gegeven om te onderzoeken hoe het Algemene Meldpunten Kindermishandeling (AMK) en Steunpunten Huiselijk Geweld (SHG) samengevoegd kunnen worden. De onderzoeksresultaten en verdere voortgang zal met de regio Achterhoek besproken worden.

Op 1 juli is de Wet Meldcode van kracht. De Wet Meldcode bestaat uit een handleiding (een stappenplan), die beschrijft welke stappen beroepskrachten moeten zetten bij vermoedens van huiselijk geweld en kindermishandeling. De Wet Meldcode geldt voor zes sectoren: gezondheidszorg, onderwijs, kinderopvang, jeugdzorg, maatschappelijke ondersteuning en justitie. Voor de Achterhoek is ZorgOog ontwikkeld. Dit is een stappenplan/de meldcode voor professionals, waarin de stappen beschreven worden voor jeugd, ouderen en volwassenen.

Op 19 september 2013 is het meldpunt Loverboys Jeugd Prostitutie regio Achterhoek van start gegaan. Reden voor het inrichten van dit meldpunt is het speciaal aandacht vragen voor slachtoffers, jeugdprostitutie en loverboys. Vroegtijdig signaleren van slachtoffers van loverboys en het opzetten van op maat gesneden hulptrajecten, vragen om een specifieke ketenaanpak. Het meldpunt is ondergebracht bij het Steunpunt Huiselijk Geweld van Moviera in Arnhem.

3. Wet tijdelijke huisverbod

Op 9 oktober 2008 is de Wet Tijdelijk Huisverbod ingesteld. Het huisverbod houdt in dat een pleger van huiselijk geweld in beginsel tien dagen zijn of haar woning niet meer in mag en in die periode ook geen contact mag opnemen met de partner of de kinderen. De maatregel biedt de mogelijkheid om in een noodsituatie te voorzien in een afkoelingsperiode waarbinnen de nodige hulpverlening op gang kan worden gebracht en escalatie kan worden voorkomen.

Het huisverbod kan ook worden opgelegd bij kindermishandeling of een ernstig vermoeden daarvan. Het huisverbod wordt in de vorm van een beschikking uitgereikt door de burgemeester of door de politie indien zij daartoe wordt gemandateerd.

De burgemeester kan afhankelijk van de situatie het huisverbod verlengen tot maximaal vier weken. Een uithuisgeplaatste die zich niet aan het huisverbod houdt, kan maximaal twee jaar gevangenisstraf krijgen of een taakstraf. De uithuisgeplaatste heeft de mogelijkheid om tegen het huisverbod in beroep te gaan bij de bestuursrechter.

Stand van zaken 2013:

In alle gemeenten van de regio Achterhoek zijn afspraken over de procedure hoe te handelen bij een huisverbod. Het Steunpunt Huiselijk Geweld (SHG) geeft slachtoffers en andere betrokkenen bij huiselijk geweld informatie en advies welke stappen genomen moeten worden om het geweld te doen stoppen.

4. Nazorg aan ex-gedetineerden.

De recidive van ex-gedetineerden in Nederland is zorgwekkend. Maar liefst 70% komt binnen vijf jaar opnieuw met justitie in aanraking. Ook in de Achterhoek is dat het geval. Het Ministerie van Justitie heeft in 2009 een Samenwerkingsmodel Nazorg volwassenen (ex-) gedetineerde burgers opgesteld. Dit samenwerkingsmodel is in 2010 landelijk ingevoerd. De rol van gemeenten is de nazorg te organiseren vanaf het moment van vrijlating. Hiervoor is een actieve samenwerking nodig van de zorg-, welzijns- en huisvestingspartners en de justitiële instellingen. De nazorg spitst zich toe op inkomen en dagbesteding, psychiatrische en verslavingsproblematiek, relaties en huisvesting.

Stand van zaken 2013:

Er is een beleidsdocument opgesteld in 2010 voor de gehele regio en er zijn werkafspraken gemaakt. De coördinator nazorg is bij een aantal gemeenten ondergebracht bij het Zorgnetwerk of bij de afdeling Werk en Inkomen. Ondanks afspraken die gemaakt zijn, komt het nog regelmatig voor dat ex-gedetineerden vroegtijdig en zonder aankondiging zich melden bij gemeenten. Aandachtspunt om gemaakte afspraken te evalueren. Dit wordt opgenomen in de actiepunten bij het Regionaal Kompas.

5. Veiligheidskamer

Eind 2009 zijn er in vier regio's Veiligheidskamer gestart. Voor de regio Achterhoek zit deze fysiek in Doetinchem. Een veiligheidskamer is een locatie waar professionals van diverse organisaties in de keten zorg en veiligheid elkaar ontmoeten, casussen bespreken en beleid afstemmen. Professionals, die ondersteuning en advies willen, informatie wensen van ketenpartners of de betreffende casus graag in een overleg behandeld willen hebben. Voorwaarde is dat de casus met het strafrecht te maken heeft of hiermee dreigt in aanraking

te komen en niet enkelvoudig is op te lossen, maar van verschillende instanties informatie of actie vraagt. Er wordt nauw samengewerkt met de lokale zorgnetwerken.

Stand van zaken 2013:

In de veiligheidskamer Achterhoek worden momenteel 5 vaste doelgroepen/ thema's besproken:

- * risicojongeren (2x per maand)
- * minderjarige veelplegers (1x per maand)
- * huiselijk geweld (het screeningsoverleg is iedere week en het casusoverleg is 1x p/m)
- * meerderjarige veelplegers (1x per maand)
- * overlast- en geweldplegers (1x per maand)

Daarnaast bestaat de mogelijkheid voor de ketenpartners om ad hoc casussen in te brengen die integraal opgepakt dienen te worden. Hiervoor wordt dan per casus 1 of meerdere overleggen belegd.

Voor alle casussen/ cliënten wordt een individueel en op maat gemaakt plan van aanpak opgesteld met een integraal geformuleerde concrete doelstelling waarbij de mogelijkheden van bestuur, zorg- en justitieketen worden uitgeput.

Het netwerk van de veiligheidskamer Achterhoek functioneert goed en de samenwerking met de lokale zorgnetwerken werkt goed. De veiligheidskamer Achterhoek en de lokale zorgnetwerken weten elkaar prima te vinden en versterken elkaars werkwijze op de juiste wijze.

De pilotperiode van de aanpak van de doelgroep 'overlast- en geweldplegers' in de veiligheidskamer Achterhoek is met succes afgerond en op verzoek van de ketenpartners maakt deze doelgroep deel uit van de vaste cliëntèle van de veiligheidskamer Achterhoek.

Vanaf 2 september 2013 is er een screeningsoverleg huiselijk geweld gestart. Dit screeningsoverleg is wekelijks op de maandagen tussen 12.30- 14.00 uur. De deelnemers aan dit overleg zijn: politie, reclassering, openbaar ministerie, BJZ, Steunpunt Huiselijk Geweld (Moviera), Iriszorg, mogelijk GGNet en de coördinator van de Veiligheidskamer als vertegenwoordiger van de Achterhoekse gemeenten en tevens voorzitter van dit overleg. Het doel van dit overleg is:

- de netwerkpartners zijn één keer per week fysiek bij elkaar en informeren elkaar tijdig over alle huiselijk geweldzaken zodat, daar waar nodig, adequaat kan worden geïntervenieerd.
- de ZSM- tafel (Zo Snel, Slim, Selectief, Simpel, Samen en Samenlevingsgericht Mogelijk) wordt door de veiligheidskamer Achterhoek tijdig van advies voorzien zodat de ZSM-tafel, daar waar mogelijk, bij de afhandeling van de huiselijk geweldzaken niet alleen kijkt naar die ene zaak waarvoor een verdachte is aangehouden, maar dat deze op de hoogte wordt gebracht van de achterliggende/ totale problematiek. Hierbij zal de ZSM-tafel bij de justitiële afhandeling van een huiselijk geweldzaak zoveel mogelijk het integrale advies opvolgen, ook als dit inhoudt dat een huiselijk geweldzaak (nog) niet afgehandeld dient te worden ivm de integrale wens om de betreffende zaak eerst inhoudelijk te bespreken in de veiligheidskamer Achterhoek.
- de complexe huiselijk geweldzaken worden uit het totale aanbod van huiselijk geweldmeldingen gefilterd om deze vervolgens te bespreken in het maandelijkse casusoverleg

huiselijk geweld (dit is op de vierde maandag vd maand). Tijdens dit casuoverleg huiselijk geweld zullen de complexe huiselijk geweldzaken uitgebreid besproken worden waarbij zoals gewoonlijk één doelstelling wordt geformuleerd met één plan van aanpak.

6. Preventie huisuitzettingen (dit is beschreven naar Doetinchems werkwijze, dit kan lokaal aangevuld worden)

Het beschikken over een eigen woonplek is een van de meest basale behoefte van de mens. Binnen de OGGz-keten preventie-opvang-maatschappelijk herstel vervult de woonfunctie een essentiële rol. Bij mensen met meervoudige problemen OGGz, is er vaak ook aanwezigheid van problemen die met wonen samenhangen. Het gaat dan om huurschulden, woonoverlast met soms dreigende huisuitzetting, gebrek aan voldoende vaardigheden of weerbaarheid om geheel zelfstandig te wonen. Bij de groep dak- en thuislozen gaat het om het feitelijk ontbreken van een vaste woonplek of onderdak.

Bij het opstellen van het regionaal OGGz-beleidsplan was er in de Achterhoek geen samenhangende aanpak gericht op preventie van huisuitzettingen. Een van de uitgangspunten was ook, dat elke gemeente het initiatief nam om te komen tot een pakket aan maatregelen die in samenhang inzetbaar zijn ter voorkoming van huisuitzettingen. Het gaat dan om (direct beschikbare) schuldhelpverlening, een laatste kansbeleid, woonbegeleiding, budgetbeheer, buurtbemiddeling en bijstand. In juni 2009 hebben 46 partijen het OGGz-convenant ondertekend waarin werd afgesproken dat:

- er bij meervoudige en complexe sociale problematiek in de samenleving een intensieve samenwerking tussen partijen, gericht op de aanpak van de problemen op alle leefgebieden van betrokken personen en gezinnen noodzakelijk is;
- de hulp aan en inzet van voorzieningen voor inwoners in een meervoudige probleemsituatie alleen effectief is als de probleemgebieden gelijktijdig worden aangepakt, de inzet integraal is en gecoördineerd wordt aangeboden en de interventies gericht zijn op het gehele cliëntsysteem zonder splitsing in doelgroepen of leeftijdscategorieën.

Stand van zaken in 2013:

In alle gemeenten zijn afspraken gemaakt over preventie huisuitzetting met betreffende woningcorporaties.

Binnen de gemeente Doetinchem is er een preventief huurschuldenoverleg uitgerold in alle wijken. De gemeente en woningcorporatie zijn tot een gezamenlijke opvatting gekomen over hoe de hulpverlening bij schulden plaats vindt.

Gezamenlijk doel is:

Vroegtijdig betalingsproblemen en eventueel bijkomende problematiek snel signaleren en hierop actie ondernemen. Met als streven een uiteindelijke doorzetting naar de deurwaarder te voorkomen.

In de bijlage 4 treft u een overzicht van het aantal uitzettingen regionaal.

Afspraken nadat het dossier bij de deurwaarder ligt:

Er komt een eenmalig signaal vanuit medewerkers debiteuren naar het lokaal zorgnetwerk en wijkconsulenten indien het vonnis wordt betekend (ca. 4 – 6 weken na start dossier bij deurwaarder) Lijst wordt gegenereerd aan de hand van maandelijkse bespreking deurwaardersdossiers. De wijkconsulenten brengen deze cliënten opnieuw in bij het huurschulden overleg. De hulp- of dienstverlening kunnen dan contact gaan zoeken met de

desbetreffende cliënt en ondersteuning aanbieden. De eventuele voorstellen moeten dan met de deurwaarder besproken worden en niet met de wijkconsulent.

Er zijn afspraken met de woningcorporatie over tweede kansbeleid.

7. Schulddienstverlening (dit is beschreven naar Doetinchems werkwijze, dit kan lokaal aangevuld worden)

Veel cliënten binnen de OGGz hebben of krijgen te maken met schulden. De schulden kunnen een belemmering zijn om de basis op orde te krijgen en mee te doen in de samenleving. Het is daarom goed om aan de financiële problemen te werken. Maar dat is voor deze doelgroep niet eenvoudig. Ze kunnen daarin ondersteund worden door gemeenten. Maar de ondersteuning aan deze doelgroep vraagt vaak een wat andere aanpak. Er is afstemming en maatwerk nodig bij de uitvoering en toepassing van regels. Samen met de cliënt, hulpverlener en schulddienstverlener moeten goede afspraken worden gemaakt over de ondersteuning die wordt geboden. Zodat iedereen weet wat nodig is om tot resultaat te komen.

Stand van zaken 2013:

Landelijke ontwikkelingen en de komst van de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening zijn in Doetinchem aanleiding geweest om nieuw beleid te maken. Op 28 juni 2012 heeft de gemeenteraad het beleidsplan “De kanteling van schuldhulpverlening naar Schulddienstverlening” vastgesteld. Het belangrijkste doel van de kanteling is de uitvoering zo te kantelen dat participatie, eigen kracht en verantwoordelijkheid centraal staan zodat iedereen kan meedoen in de samenleving en de zelfredzaamheid wordt vergroot. Er wordt wat van de inwoner verwacht, het zet hem in zijn kracht! Het doel van de schulddienstverlening in Doetinchem is de participatie te bevorderen en maatschappelijke kosten te voorkomen. Om dat doel te bereiken wordt gerichte ondersteuning geboden aan inwoners die willen werken aan de financiële problematiek en daarin ondersteuning nodig hebben van de gemeente. De vaardigheden, motivatie en het schuldenpakket zijn bepalend voor het resultaat. Anders gezegd de zelfredzaamheid van de klant en de regelbaarheid van de schulden bepalen wat voor de klant (op dat moment) het hoogst haalbare is. Het aanbod van schulddienstverlening hebben wij daar op ingericht. In de afgelopen jaren lag de focus bij de uitvoering op een schuldregeling. Landelijk onderzoek wijst uit dat deze ambitie vaak te hoog gegrepen is. Gemiddeld kan ongeveer een derde van de klanten die om ondersteuning vraagt met een schuldregeling uit de schulden komen. Ook blijkt uit onderzoek naar recidive en heraanmelding dat een derde van de schuldenaren die om hulp vraagt al eerder ondersteund werden. Een schuldenvrije toekomst is dus niet voor iedereen (op korte termijn) mogelijk. Dat geldt vooral voor deze doelgroep. Het is belangrijk dat het aanbod voorziet in diensten om de financiële onrust bij de klant weg te nemen als een schuldregeling (nog) niet mogelijk is. Daarvoor wordt ingezet op stabilisatie van de financiële situatie (borgen dat vaste lasten tijdig worden betaald) en op het vergroten van de financiële zelfredzaamheid (het aanleren van goed financieel gedrag). Voorbeelden van diensten en ondersteuning daarbij zijn: budgetbeheer, budgetcoaching, op orde brengen van de administratie.

8. Zorgtoeleiding en bemoeizorg

Signalering, opsporing en zorgtoeleiding van zorgmijders (bemoeizorg) is een gemeentelijke kerntaak binnen de OGGz. De inzet om deze mensen te bereiken en naar zorg toe te leiden wordt aangeduid met bemoeizorg. Binnen de regio Achterhoek functioneert het project Bijzondere Zorg van GGNet.

Stand van zaken 2013:

Binnen het traject Bijzondere Zorg van GGNet gaan sociaal-pyschiatrische verpleegkundigen op pad naar aanleiding van signalen van huisartsen, woningcorporaties, sociale diensten, zorgnetwerk, politie etc. om contact te zoeken met een zorgmijder. Medio 2012 heeft GGNet Voortgezette Behandeling een ingrijpende reorganisatie doorgevoerd. In de regio Achterhoek zijn drie Fact-teams opgericht.

Het zelfstandig OGGz-bemoeizorgteam is opgegaan in deze drie Factteams. Naast het specifieke bemoeizorgwerk richten de medewerkers zich deels ook op ander hulpverleningswerk.

Door de komst van de Factteams is de toeleiding naar het specialistische bemoeizorgwerk veranderd. Er zijn meer Factmedewerkers beschikbaar voor afstemming en samenwerking met de lokale zorgnetwerken. Bespreking van zorgwekkende zorgmijders en zorgmissers vindt plaats in het gehele Factteam en bevordert snelle doorstroom van specifieke bemoeizorg naar reguliere outreachende Facthulpverlening.

Op vergelijkbare wijze draagt Lindenhout zorg voor het opsporen en toeleiden van zwerfjongeren.

9. Zwerfjongeren/risicjongeren

In het beleidsplan OGGz is in 2008 vastgelegd dat het beleid voor zwerfjongeren is verweven in het beleid voor de brede groep daklozen, zoals in het Regionaal Kompas is vastgelegd. Sluitende aanpak, opstellen trajectplan en uitvoering.

Bij zwerfjongeren gaat het om:

- eerste opvang (nachtopvang/crisisopvang), dagbesteding. Dit dient zoveel mogelijk gescheiden te worden van het volwassenencircuit;
- 24-uursopvang met intensieve begeleiding
- leer/werktrajecten;
- uitstroom naar begeleid wonen.

Stand van zaken 2013:

Binnen de regio zijn er crisisopvangplekken bij IrisZorg en bij Stichting Jongerenopvang Doetinchem.

In 2011 is gestart met een inventarisatie in de regio Achterhoek onder de ketenpartners jeugd om inzicht te krijgen in het bestaande en ontbrekend aanbod. Deze inventarisatie heeft de basis gevormd voor het opstellen van de Regionale agenda kwetsbare jeugd. Deze agenda is opgesteld voor twee jaar, als proeftuin voor de toekomstige jeugdzorg. De agenda heeft verder ook een relatie met de overheveling van de AWBZ en de participatiewet. Er zijn in totaal 12 agendapunten uitgewerkt, waarin gesproken wordt over vraaggericht en gebiedsgericht werken, versterken van het voorliggend veld en gezamenlijk expertise inzetten. De agenda is opgesteld met het veld (professionals en jongeren). In de bijlage 5 staat een verdere uitwerking per agendapunt.

10. Verslavingszorg

De gemeenten zijn verantwoordelijk voor het verslavingszorgbeleid (Wmo prestatieveld 9). Verslavingszorg hangt nauw samen met de Wmo prestatievelden 7 en 8 (maatschappelijke opvang en bestrijding huiselijk geweld en de OGGz). In veel situaties van meervoudige problematiek speelt verslaving een rol en verslaving leidt vaak tot problemen op meerdere levensgebieden. De uitvoering van de ambulante verslavingszorg is neergelegd voor de regio Achterhoek bij IrisZorg.

Stand van zaken 2013:

IrisZorg is in de regio Achterhoek verantwoordelijk voor de uitvoering van de ambulante verslavingszorg. Met IrisZorg worden afspraken gemaakt over:

- preventie en monitoring
- spreekuren advies en consultatie
- outreachende hulpverlening, sociale activering, signalering en veldwerk
- intensieve thuiszorg
- 24- uurs medische bereikbaarheidsdienst
- netwerkparticipatie
- vroegsignalering 1^e lijnszorg
- terugdringen no-show (niet komen opdagen)

IrisZorg brengt jaarlijks een factsheet uit over het middelengebruik (Tendens).

11. OGGz en vrijwilligers

Veel mensen die tot de OGGz-groep worden gerekend verkeren in een sociaal isolement. Een aantal van hen is geholpen als er een vrijwilliger is, die als “maatje” contact onderhoudt en ondersteuning geeft om het sociaal isolement te doorbreken.

Er zijn in de regio Achterhoek diverse organisaties werkzaam voor deze groep (zoals Humanitas en GGNet Vriendendienst).

Stand van zaken in 2013:

Gemeenten maken lokaal afspraken over inzet voor deze doelgroep.

Opvang

12. Maatschappelijke opvang

Mensen komen in de maatschappelijke opvang terecht als gevolg van psychiatrische of psychische problemen, relatieproblemen, verslaving, (sexueel) geweld of financiële problemen. Het gaat om een divers samengestelde groep, waartoe niet alleen dak- en thuislozen, maar ook mishandelde vrouwen en hun kinderen behoren.

De maatschappelijke opvang vangt kwetsbare mensen op die door een combinatie van problemen (gedwongen) de thuissituatie hebben verlaten of dreigen dat te doen en (tijdelijk) niet in staat zijn zich op eigen kracht te handhaven in de samenleving. In de regio Achterhoek ligt de uitvoering van de maatschappelijke opvang grotendeels bij IrisZorg.

Stand van zaken 2013:

In de regio Achterhoek bestaan de volgende opvangvoorzieningen:

- 24 uurs crisisopvang (IrisZorg)
- Crisisopvang voor jongeren (Stichting Jongerenopvang Doetinchem, IrisZorg, Stichting De Lichtenvoorde)
- Nachtopvang (IrisZorg)
- Dagopvang (IrisZorg)
- Alcoholgebruiksruimte in combinatie met dagopvang daklozen (IrisZorg)
- Activiteitenbegeleiding (IrisZorg)
- Beschermd wonen (IrisZorg, Leger des Heils)
- Skaeve Huse (in voorbereiding met woningcorporatie, gemeenten, zorgpartijen in de West Achterhoek)

13. Centrale toegang/individuele trajecten

Hulpverlening heeft alleen zin, indien bij meervoudige probleemsituaties die hulp integraal wordt ingezet. Problemen worden in samenhang en tegelijkertijd aangepast. Inzet bij OGGz-beleid bij de doelgroep daklozen is, dat elke dakloze, die opgespoord wordt of die zichzelf meldt bij de Centrale toegang een trajectplan krijgt. In dit plan worden persoonlijke doelen op het gebied van huisvesting (wonen), gezondheid en zorg, inkomen (schulden) en dagbesteding (arbeids, dagbesteding, activering) opgenomen. Het traject is gericht op een spoedige uitstroom uit dakloosheid naar een bij de persoonlijke situatie passende woonvoorziening.

Stand van zaken 2013:

De Centrale Toegang is ondergebracht bij IrisZorg. Elke dakloze wordt geregistreerd in de Zorgmonitor.

Hetzelfde principe geldt voor de zwerfjongeren.

14. Regiobinding

Op aandringen van enkele grote steden is in 2011 landelijk overeenstemming bereikt over het principe regiobinding in de maatschappelijke opvang. Dit houdt kort gezegd in, dat daklozen die zich melden bij een opvanginstelling worden overgedragen aan gemeenten waar zij de beste kansen hebben op rehabilitatie. In het algemeen is dat de gemeente waar de persoon vandaan komt of een sociaal netwerk heeft. Gemeenten hebben zich verplicht aan een dergelijke overdracht mee te werken. Een en ander is beschreven in de Handreiking Landelijk Toegankelijkheid Maatschappelijk Opvang.

Stand van zaken 2013:

Centrumgemeente Doetinchem heeft beleidsregels opgesteld en afspraken gemaakt met IrisZorg.

Dak- en thuislozen uit Midden- en Oost-Europa. Sinds de uitbreiding van de EU is er een flinke stroom arbeidsmigranten uit de MOE-landen. Met Moe-landers worden personen bedoeld die uit de Midden- en Oost-Europese EU-landen komen. Het overgrote deel hiervan heeft hier werk gevonden en een bestaan opgebouwd. Een kleine groep redt het niet. Door verschillende redenen is men dak- en of thuisloos geworden en kunnen niet langer in hun eigen levensonderhoud voorzien.

Zij kunnen dan een beroep doen op zorg en opvangvoorzieningen.

In een enkel geval doet zich dit voor in Doetinchem. Het gaat dan veelal om mensen met een meervoudige problematiek, zoals psychosociale en verslavingsproblemen. Het is een kwetsbare doelgroep die zorg nodig heeft, maar niet verzekerd is waardoor er financiële problemen ontstaan.

Wanneer een EU-onderdaan binnen de z.g. vrije termijn in omstandigheden verkeert dat hij of zij een beroep op zorg of opvang doet, valt dit verzoek onder de verantwoordelijkheid van de afdeling maatschappelijke opvang. Na de periode van drie maanden kan er recht op bijstand bestaan, als dak- en thuisloze (Doetinchem is immers een regiogemeente) of als reguliere aanvrager. De regiocode binding is in dat geval niet relevant. Overigens is de code beleid en geen wetgeving en daarom niet van toepassing op de MOE-landersproblematiek.

15. Eigen bijdrage maatschappelijke opvang

Op 1 januari 2014 gaat de Wet eigen bijdrageregeling in voor centrumgemeenten voor maatschappelijke opvang en vrouwenopvang. De Wet is een wijziging binnen de Wet maatschappelijke ondersteuning om te regelen dat eigen bijdragen voor maatschappelijke

opvang en vrouwenopvang door gemeenten bij verordening worden geregeld en vervolgens door of namens hen worden vastgesteld en geïnd. En dat de toegang tot maatschappelijke ondersteuning voor vreemdelingen die rechtmatig in Nederland verblijven, in bepaalde gevallen wordt uitgesloten.

Stand van zaken 2013:

De verordening is in voorbereiding. Vanaf 2015 zal deze onderdeel uitmaken van het Wmo-beleid en de daarbij behorende verordeningen.

16. Zorgmonitor

De Zorgmonitor is in opdracht van de Provincie Gelderland ontwikkeld als monitor en registratiesysteem. Het was bedoeld als instrument die de Gelderse gemeenten konden inzetten om de opvang en kwaliteit van leven voor mensen met multiproblemen te verbeteren (waaronder dak- en thuislozen).

Stand van zaken 2013:

De Zorgmonitor wordt vanaf 2010 gebruikt als registratiesysteem voor de lokale zorgnetwerken. In 2012 is het systeem verder aangepast voor de generalistische werkwijze en er wordt onder andere door de buurtcoaches in Doetinchem gewerkt met het gezinsplan. Binnen de samenwerking in de Zorgmonitor worden regelmatig vragen gesteld over het delen van informatie en de privacy. Op 18 september 2013 is er een themabijeenkomst gehouden, met medewerking van mw. J. van Boven en is de Privacy Leertuin Achterhoek gestart. Verder wordt onderzocht of de Zorgmonitor gebruikt kan worden als instrument binnen de transformatie binnen het sociaal domein.

Maatschappelijk herstel

17. Duurzaam verblijf

Binnen de brede groep van mensen met meervoudige problemen zijn sommigen aangewezen op huisvesting in klinische en beschermde woonvormen. In de regio Achterhoek biedt GGNet hiervoor opvang.

Stand van zaken 2013:

Een groot percentage van daklozen in de Achterhoek heeft naast een alcoholverslaving, vaak ook gedragsproblematiek en/of psychiatrische stoornis. Zij passen maar zelden in het cliëntenprofiel van de huidige beschermde woonvormen van GGNet, waarvoor een relatief hoog niveau van sociaal gedrag en eigen redzaamheid vereist is. De beschermde woonvoorzieningen van IrisZorg en het Leger des Heils zijn geen voorziening voor duurzaam verblijf, maar kan een schakel zijn tussen doorstroom naar vervolghuisvesting, zoals duurzaam verblijf of zelfstandig wonen met begeleiding.

18. Zelfstandig wonen met voorzieningen

Het beschikken over een eigen woonplek, is een van de meest basale behoeften van de mens. Binnen de OGGz-keten preventie-opvang-maatschappelijk herstel vervult de woonfunctie een essentiële rol. Mensen met meervoudige problemen zijn vaak kwetsbaar voor wat betreft hun woonsituatie. Het gaat vaak om huurschulden, woonoverlast met soms dreigende huisuitzetting, gebrek aan voldoende vaardigheden of weerbaarheid om geheel zelfstandig te wonen. Bij daklozen om het feitelijk ontbreken van een vaste eigen woonplek of onderdak.

Stand van zaken 2013:

De afgelopen jaren is er veel gerealiseerd. Woningcorporaties stellen jaarlijks 30 woningen beschikbaar voor o.a. de groepen daklozen, zwerfjongeren en ex-gedetineerden. Er worden door diverse zorginstellingen, waaronder IrisZorg, Leger des Heils, Lindenhout, Riwis, woningen met begeleiding geboden. Er zijn twee beschermde woonvoorzieningen gerealiseerd. Er zijn woningen voor vrouwenopvang en er zijn vergevorderde plannen voor de opzet van onconventionele woonvormen.

19. Dagbesteding/activering

Dagbesteding is voor de OGGz-doelgroep belangrijk voor het verbeteren van structuur in het dagelijks leven. Het betekent vaak een extra steuntje in de rug om in een bepaald ritme te komen en te blijven om uiteindelijk weer deel te nemen aan het maatschappelijk leven. Dagbesteding en activering moeten een vaste plek hebben in het ondersteuningsaanbod en zijn in belangrijke mate vergelijkbaar met wonen, sociale contacten, zorg voor de gezondheid en hulp bij schulden. Met zinvolle dagbesteding ontvangt de OGGz-client waardering, heeft contact met anderen en zet een prestatie neer. Dit vergroot het zelfvertrouwen en leidt tot zelfontplooiing. Bij dakloosheid kan het uitstroom uit de opvang bevorderen.

Er is verschil in dagbesteding en inloop. Bij dagactiviteiten is er vaak sprake van AWBZ-indicatie, bij een inloopvoorziening kan volstaan worden met een registratie.

Stand van zaken 2013:

- Dagbesteding voor daklozen is gerealiseerd bij De Werkplaats van IrisZorg
- Voor de groep daklozen en zwerfjongeren of risicojongeren heeft de Stichting Villa Eigen Bedreivigheid in Doetinchem een activiteitenaanbod opgezet. Tevens heeft de Stichting ook een vorm van inloopfunctie.
- In Winterswijk biedt de Stichting Hier soortgelijke activiteiten aan (met indicatie)
- Stichting Cliënteninitiatieven heeft een pilot inloopfunctie voor de groep (ex)GGz cliënten opgezet. (met behulp van ervaringsdeskundigen, vrijwilligers)
- Bij de start van het Kompas is gesproken over de inrichting van 1 regionaal coördinatiepunt. Dit is niet gerealiseerd.

Verder treft u de volgende bijlage bij dit voortgangsverslag aan:

- Bijlage 1: uitgangspunten en kaders van OGGz-beleid 2008-2013
- Bijlage 2: actie- en afsprakenlijst uit OGGz-beleid 2008-2013
- Bijlage 3: resultaten van de ambities van het Regionaal Kompas 2008-2013
- Bijlage 4: aantal huisuitzettingen 2008-2013
- Bijlage 5: agendapunten uit Regionale Agenda Kwetsbare Jeugd
- Bijlage 6: veranderingen in de periode 2008-2013, terugblik en toekomst
- Bijlage 7: inzet regionale middelen OGGz 2014.